

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 24CoP/16/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2115219191
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 06. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Magdaléna Krajčovičová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2016:2115219191.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave, v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Magdaléna Krajčovičová a členov senátu: JUDr. Andrea Dudášová a JUDr. Martin Holíč, vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: Q. A., nar. XX.XX.XXXX, zast. kolíznym opatrovníkom Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Trnava, dieťa rodičov - otec: Q. A., nar. XX.XX.XXXX, bytom R. XXX/XX, B., matka: A. E., nar. XX.XX.XXXX, bytom S. D. XXX, o zvýšenie výživného, na odvolanie matky proti rozsudku Okresného súdu Trnava zo dňa 25.02.2016 č.k. 16P/62/2015-37 v spojení s opravným uznesením zo dňa 26.02.2016 č.k. 16P/62/2015-40, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v spojení s jeho opravným uznesením **p o t v r d z u j e .**

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom prvostupňový súd v spojení s opravným uznesením zmenil rozsudok Okresného súdu Trnava zo dňa 18.02.2009 č.k. 37P/270/2006-99 v časti výživného tak, že vyživovacia povinnosť matky na maloletého Q. A., nar. XX.XX.XXXX zo sumy 43,- Eur na sumu 80,- Eur mesačne, s účinnosťou od 01.08.2015. Zameškané výživného za obdobie od 01.08.2015 do 25.02.2016 vo výške 259,- Eur povolil matke splácať v splátkach po 20,- Eur mesačne, pod stratou výhody splátok, s účinnosťou od právoplatnosti tohto rozsudku. O trovách konania rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Rozhodnutie odôvodnil s použitím § 62 ods. 1, § 75 ods. 1, § 78 ods. 1 Zákona o rodine a vecne tým, že v danom prípade k poslednej úprave výživného došlo rozsudkom Okresného súdu Trnava zo dňa 18.02.2009 č.k. 37P/270/2006-99, keď výška výživného bola určená sumou 43,- Eur mesačne. Matka nemala žiadny príjem, bola bez zamestnania, nepoberala žiadne sociálne dávky. S navrhovaným výživným súhlasila. Žila u rodičov, na ich domácnosť neprispievala, keďže nemala príjem. Splácala pôžičku 250,- Sk týždenne. Otec mal príjem asi 414,- Eur mesačne, maloletý mal zhoršený zdravotný stav - rázštep, kontroly v Bratislave, návštevy u stomatóloga, ušného lekára. Býval u rodičov. Maloletý navštevoval MŠ. V súčasnej dobe matka poberá invalidný dôchodok 108,70 Eur mesačne, s maloletým sa nestretáva a nad rámec bežného výživného na neho neprispieva, býva u rodičov, kde žije aj brat. Rodičia poberajú dôchodok, brat nemá pravidelný príjem. Výsluch udávaného priateľa matky súd nevykonal /zásielku neprebral a súd nepovažoval za hospodárne a účelné zabezpečovať jeho účasť i s prihliadnutím na samotný postoj a vyjadrenie matky k jeho osobe/ vzhľadom na nie celkom dôveryhodné údaje od matky ohľadne jeho totožnosti a zamestnávateľovi. Súd pri určení príjmu matky vychádzal z Rozhodnutia Sociálnej poisťovne Bratislava, v spojení s lekárskou správou, ktorá tvorila podklad pre rozhodnutie o priznaní invalidity. Z tejto vyplýva, že matka trpí hepatopatiou, hepatomegaliou, alkoholickou demenciou. Vzhľadom na uvedené, súd nemohol vychádzať z inak zisteného príjmu matky, nakoľko táto nemala trvalý pracovný pomer, z ktorého príjmu by bolo možné vychádzať /pracovné

pomery boli na dobu neurčitú, nemožno konštatovať, že by sa matka dobrovoľne vzdala zamestnania/. Pri rozhodovaní bolo treba teda prihliadnuť na skutočnosť, že matka si invaliditu zapríčinila sama, na druhej strane nie je plne invalidná, a teda má možnosť sa riadne zamestnať a plniť si tak vyživovaciu povinnosť. Otec poberá mzdu 520,- Eur mesačne, vyživovacia povinnosť mu nepribudla, naďalej býva v domácnosti rodičov /stará sa o imobilnú matku/. Otec zabezpečuje výlučne sám starostlivosť o maloletého. Maloletý v súčasnosti navštevuje druhý stupeň základnej školy, v dôsledku čoho sa zvýšili objektívne náklady už samotnou zmenou stupňa školského vzdelania, vekom, rastom, nákupom školských potrieb, výletov a pod., ktoré náklady nemožno pravidelne vyčíslieť, ale sú obvyklé a súdu známe v rámci rozhodovacej činnosti. Maloletý aktívne športuje, s čím sú spojené takisto zvýšené náklady. Maloletý má zvýšené náklady aj v súvislosti s jeho zdravotným stavom /tie však boli dané aj v čase posledného rozhodovania/.

Je nesporné, že od poslednej úpravy výživného objektívne došlo k podstatnej zmene pomerov predovšetkým na strane maloletého, ktorého objektívne vzrástli potreby v súvislosti s jeho vekom, vzrastom - s tým súvisiacimi zvýšenými nákladmi na oblečenie a nástupom do školy. V čase poslednej úpravy výživného, od ktorej uplynulo obdobie 7 rokov, sa okrem bežných potrieb maloletého zvýšili náklady v súvislosti s návštevou školy, aktívnym športom. Na strane otca je potrebné prihliadnuť na výlučnú osobnú starostlivosť o maloletého, na výživu ktorého matka žiadnym spôsobom nad rámec bežného výživného neprispieva. Pri určení príjmu matky súd vychádzal z príjmu, ktorý by matka mohla dosahovať. Zdravotné dôvody, ktoré jej bránia sa riadne zamestnať nemôžu byť na ťarchu maloletého, ktorý má nárok na zdravý vývoj. Matka bola uznaná invalidnou len sčasti, teda môže sa aj zamestnať. Súd teda má za to, že je dôvodné vychádzať z možnej dosahovanej minimálnej mzdy 405,- Eur brutto /cca 340,- Eur netto/. Navyše matka má priateľa, ktorý nemá síce vyživovaciu povinnosť voči maloletému, ale finančne ju v prípade potreby podporuje. Čiastočná invalidita matku nezabavuje možnosti zamestnať sa, nie je odkázaná na pomoc inej osoby, náklady na domácnosť neznáša sama. Od poslednej úpravy výživného došlo k zmene pomerov predovšetkým na strane maloletého, ktorého objektívne potreby po dobu 7 rokov /resp. viac ako 6 rokov do podania návrhu/ nepochybne vekom, vzrastom, nástupom do strednej školy a navyše aktívnym športom /ktorý si vyžaduje nielen zakúpenie obuvi, oblečenia, ale aj zvýšené náklady na stravovanie/ vzrástli. Doposiaľ určené výživné nemôže objektívne pokrývať náklady maloletého. Otec má takisto vyživovaciu povinnosť voči maloletému, avšak u neho je potrebné zohľadniť starostlivosť o maloletého a otec si vyživovaciu povinnosť aj plní. Výška obvyklého výživného vo veku maloletého má predstavovať 20 - 25% príjmu povinnej osoby. Súd v tomto rozpätí určil výživné s prihliadnutím na možnosti matky dosahovať minimálnu mzdu a z tejto určil výživné. Bolo tiež potrebné prihliadnuť z hľadiska vykonateľnosti rozhodnutia i na reálny príjem matky, preto návrhu nebolo možné vyhovieť v celom rozsahu.

Vyššie výživné súd určil v súlade s návrhom, teda od podania návrhu, ktorým sa výživné zvyšuje, kedy nepochybne sú dané dôvody na jeho zvýšenie /nástup na školu/, keď určené výživné považoval za primerané potrebám maloletého a možnostiam matky. Súd zohľadnil takisto skutočnosť, že je predpoklad zvýšenia výživného po nástupe na ďalší stupeň vzdelávania, v dôsledku čoho objektívne potreby narastú a môže byť daný opakovaně dôvod na zvýšenie výživného, pričom aktuálne nie je možné určiť, či dôjde k zvýšeniu príjmu na strane matky alebo k inej zmene pomerov. Zameškané výživné od podania návrhu do rozhodnutia vo veci povolil súd matke splácať.

O trovách konania rozhodol súd podľa § 146 ods. 1 písm. a/ O.s.p., v zmysle ktorého žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania, ak ide o konanie, ktoré sa mohlo začať i bez návrhu a o taký prípad vo veciach starostlivosti o maloleté deti sa jedná.

Proti tomuto rozsudku podala odvolanie matka. Poukázala na to, že poberá len invalidný dôchodok v sume 111,40 Eur a žiadny iný príjem ani majetok nemá. Pre jej zdravotný stav si nemôže nájsť žiadne zamestnanie. Odkedy odišla do dôchodku a ochorela priateľ a už nemá. Doteraz jej pomáhala matka, ktorá však XX.XX. zomrela. V prípade, že synovi zaplatí 43,- Eur nezostáva jej ani na lieky. Situácie je jej ľúto, pretože keby sa dala, tak by synovi zo srdca dala.

K doručenému odvolaniu podal písomné vyjadrenie otec, ktorý navrhol podľa obsahu vyjadrenia, napadnutý rozsudok potvrdiť. Poukázal na to, že matka si za svoj zhoršený zdravotný stav môže sama, tento však nevylučuje, aby si našla primerané zamestnanie. Nedostatok finančných prostriedkov je u nej spôsobený hlavne nadmerným požívaním alkoholu a fajčením. Pokiaľ tvrdí, že priateľ a nemá na pojednávaní tvrdila, že má priateľa, ktorý ju aj sprevádzal, ale pojednávania sa osobne nezúčastnil. Okrem toho matka sa vo svojom okolí o synovi vyjadruje nepekne. Tvrdí, že to nie je jej syn a nemá o neho ani záujem. Synov zdravotný stav si však vyžaduje zvýšenú zdravotnú starostlivosť, toho času je

znovu po operácii, čo predstavuje tiež zvýšené náklady. Maloletý navštevuje druhý stupeň základnej školy s čím sú tiež spojené už vyššie výdavky, preto trvá na tom, aby zvýšenie zostalo na úrovni rozhodnutia súdom prvého stupňa, t.j. 80,- Eur, čím chce zabezpečiť synovi aspoň štandardnú životnú úroveň.

Kolízny opatrovník vo svojom vyjadrení takisto poukázal na to, že od poslednej úpravy výživného uplynula dlhšia doba, náklady na výživu maloletého na ošatenie, zabezpečenie školských potrieb a ostatných sa výrazne zvýšili a preto odporúča napadnuté rozhodnutie prvostupňového súdu v celom rozsahu potvrdiť.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku - ďalej „O.s.p.“), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 204 O.s.p.), oprávnenou osobou - účastníkom konania (§ 201 O.s.p.), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 201 a § 202 O.s.p.), po skonštatovaní, že odvolanie má zákonom predpísané náležitosti (§ 205 ods. 1 O.s.p.) a že odvolateľka použila zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 215 ods. 2 O.s.p.), preskúmal rozhodnutie bez ohľadu na rozsah a dôvody odvolania (§ 212 ods. 1 písm. a) v spojení s § 81 ods. 1 O.s.p.), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.), a dospel k záveru, že odvolaniu matky nie je možné priznať úspech, keďže napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa je vecne správny, v dôsledku čoho boli splnené podmienky pre jeho potvrdenie v zmysle § 219 O.s.p.

Pretože odvolací súd preberá súdom prvého stupňa zistený skutkový stav pokiaľ ide o v konaní preukázané skutočnosti rozhodné pre posúdenie splnenia podmienok pre výšenie výživného pre maloletého, keď prvostupňový súd vykonal potrebné dokazovanie vo vyčerpávajúcom rozsahu, jeho výsledky správne vyhodnotil a napokon dospel i k správnym skutkovým záverom; a pretože odvolací súd v celom rozsahu zdieľa i právne závery prvostupňového súdu vo veci, ktorý na vec aplikoval všetky príslušné hmotnoprávne ustanovenia a tieto i správne vyložil, s poukazom na ust. § 219 ods. 2 O.s.p. odvolací súd už iba odkazuje na správne a presvedčivé odôvodnenie písomného vyhotovenia rozsudku. Odvolací súd nenachádza dôvod, pre ktorý by sa mal od záverov súdu prvého stupňa odchýliť a nemôže preto dať za pravdu odvolateľke. Na zdôraznenie správnosti záverov prvostupňového súdu, s poukazom na odvolacie argumenty matky sa potom žiada dodať už len nasledovné:

V zmysle súdom prvého stupňa aplikovaného ustanovenia § 78 Zákona o rodine i v spojení s ustanovením § 163 ods. 1 O.s.p., dohody i súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa menia pomery, resp. ak sa podstatne zmenili okolnosti, ktoré sú rozhodujúce pre výšku a trvanie dávok, pričom zmena rozsudku je prípustná od času, keď došlo k zmene pomerov. Hmotno-právnu podmienkou pre zmenu predchádzajúceho súdneho rozhodnutia o výživnom je teda zmena pomerov, ktorá musí byť podstatná a musí sa týkať okolností, ktoré odôvodňujú výšku výživného za podmienky, že sa závažnejším spôsobom prejavia v pomeroch účastníkov v porovnaní s ich pomermi v čase predchádzajúceho rozhodnutia. Zmena pomerov pritom môže byť odôvodnená buď subjektívne - okolnosťami na strane povinného, resp. na strane oprávneného, alebo objektívne - vývojom životných nákladov.

Podľa § 62 ods. 1, 2, 4 a 5 Zákona o rodine plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samy sa živiť. Obaja rodičia pritom prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. Každý z rodičov bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť si svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené neploleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona. Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti pritom súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča, súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

Pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie (§ 75 ods. 1 Zákona o rodine).

V zmysle ust. § 76 ods. 1 Zákona o rodine výživné sa platí v pravidelných opakujúcich sa sumách, ktoré sú zročné vždy na mesiac dopredu.

Z vyššie citovaných ustanovení zákona vyplýva, že konkrétna výška výživného je ovplyvňovaná faktormi jednak na strane výživou oprávneného, jednak na strane povinného. Na strane oprávneného dieťaťa je potrebné skúmať jeho skutočné odôvodnené potreby s ohľadom na zákonnú mieru povinnosti rodiča, ktorá je daná tým, že dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni svojich rodičov. Oprávnené potreby pritom nezahŕňajú iba základne nároky dieťaťa, ale sú dané širšie jednak potrebami bytovými, odevnými, zdravotnými, kultúrnymi a závisia predovšetkým od veku, zdravotného stavu, schopností živiť sa sám, schopností starať sa o seba a podobne. Medzi odôvodnené potreby nepatria len pravidelné mesačné výdavky, ale aj náhodné výdavky, ktoré napríklad súvisia so zdravotným stavom oprávneného (ako sú napr. liečebné náklady). Súd na ne musí pri určovaní výživného prihliadnuť. Na strane oprávneného sa tiež skúmajú jeho schopnosti, možnosti a majetkové pomery, existencia a počet iných osôb povinných poskytovať výživu a ich schopnosti, možnosti a majetkové pomery, počet nimi vyživovaných osôb a výška takéhoto výživného ako i vyživovaciu povinnosť iných povinných voči týmto osobám. Na strane dieťaťa je nevyhnutné prihliadnuť na okruh osôb, ktoré sú povinné poskytovať mu výživné a výšku a spôsob už poskytovaných plnení, kde je potrebné zohľadniť tiež starostlivosť o dieťa a jeho domácnosť. Na strane povinného sa prihliada tiež najmä na jeho schopnosti, teda faktické príjmy, ale i na jeho možnosti, teda na to, čo je objektívne možné, aby zarobil s ohľadom na svoj vek, zdravotný stav, kvalifikáciu, odbornosť, nadanie, vedomosť, zručnosti, pracovné skúsenosti i situáciu na trhu práce. Okrem toho je potrebné vždy vyhodnotiť i majetkové pomery oboch povinných rodičov. Táto kategória zahŕňa jednak majetok rodičov a jednak ich životný štandard, ktorým sa navonok prezentujú. Okrem uvedeného na strane povinného rodiča je vždy potrebné prihliadnuť k počtu, druhu, výške a dôvodnosti iných vyživovacích povinností a zároveň na okruh osôb, ktoré sú povinné týmto oprávneným poskytovať výživné, ich schopnosti, možnosti a majetkové pomery. Súd je povinný prihliadať tiež na zárobkové možnosti povinných rodičov podľa príjmov z obdobia pred zmenou zamestnania vtedy, ak sa preukáže, že to bol rodič, ktorý sa vzdal bez vážneho dôvodu výhodnejšieho zamestnania alebo zárobku. V takom prípade je súd povinný skúmať dôvody, ktoré ho viedli k strate na príjmoch alebo majetku.

Prvostupňový súd správne skonštatoval, že podstatnou zmenou pomerov odôvodňujúcou zmenu predchádzajúceho rozhodnutia je v danom prípade výrazné zvýšenie potrieb u maloletého, ktorý má zvýšené náklady v spojitosti s jeho zdravotným stavom a tiež prechodom maloletého na druhý stupeň základnej školy a venovaním sa športu.

Súd prvého stupňa riadne zistil zárobkové schopnosti a možnosti oboch rodičov a u matky správne nezohľadnil len jej príjem predstavujúci invalidný dôchodok, ktorý nie je úplný a vychádzal z možnosti priemerného zárobku matky pri začlenení sa do práce. Podľa zaužívanej súdnej praxe platí, že výživné, ktoré hradí povinný rodič na všetky deti, ku ktorým má vyživovaciu povinnosť, by malo predstavovať 25 - 30% jeho čistého príjmu, samozrejme s prihliadnutím na individuálne okolnosti každého konkrétneho prípadu. Súdom prvého stupňa určené výživné 80,- Eur je v postate v strednej hranici možností matky, pričom treba zohľadniť i to, že s prihliadnutím na vek maloletého treba počítat s možnosťou zvýšenia výživného ak na to budú aj u matky splnené podmienky.

S poukazom na vyššie zdôraznené pomery účastníkov odvolací súd zhodne s prvostupňovým dospel k názoru, že v zmysle súdom prvého stupňa aplikovaných ustanovení Zákona o rodine boli splnené podmienky pre zvýšenie výživného zo strany matky na sumu 80,- Eur mesačne. Nie je akceptovateľný odvolací dôvod matky, že doteraz jej pomáhali rodičia, pričom jej matka medzičasom zomrela.

Prvostupňový súd správne v spojení s opravným uznesením rozhodol a nedoplatku matky, ktorý vzhľadom na jej pomery povolil zaplatiť v splátkach.

Vzhľadom na uvedenú argumentáciu odvolací súd preto napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako v celom rozsahu vecne správny, s použitím ust. § 219 ods. 1 a 2 O.s.p. potvrdil.

O náhrade trov odvolacieho konania bolo s použitím § 224 ods. 1 O.s.p. v zmysle § 146 ods. 1 písm. a) v spojení s ust. § 81 ods. 1 O.s.p. rozhodnuté tak, že žiaden z účastníkov na náhradu trov odvolacieho konania nemá právo.

Senát krajského súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je možné podať odvolanie.